

Nuclid Symbols

Mass Number

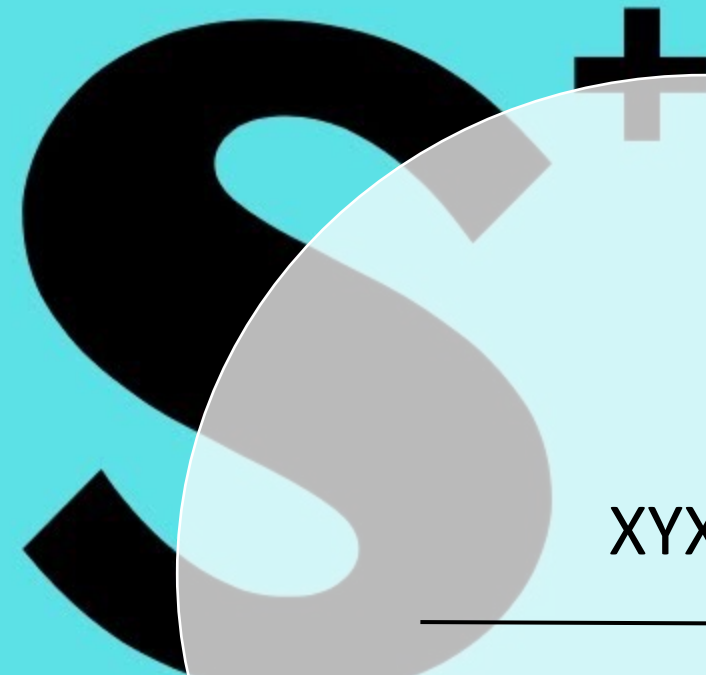

34

16

Atomic Number

Electric Charge

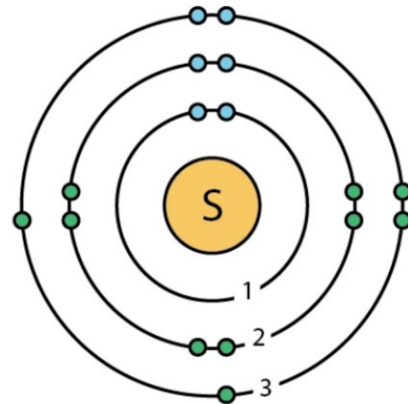

ХҮХЭР

ХИМИ 10 анги

Atomic Structure

16
S
Sulfur
32.07

- Хүний биеийн массын 0.3%-ийг эзэлдэг.
- Хумс, үс, яс, цус, булчин, мөгөөрсний эдэд ихээр агуулагдана.
- Нүүрсэнд 1-3%, газрын тосонд 0.05-10% агуулагдана.
- -2, 0, +4, +6 исэлдэхүйн хэм үзүүлдэг
- Идэвхитэй металл биш

ХҮХЭР ГАРГАН АВАХ АРГА

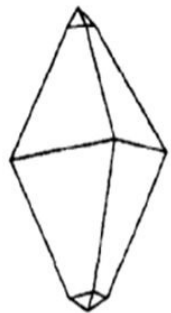
Газрын гүнээс хүхэр гарган авах аргыг **Фрешийн процесс** гэх ба 1894 онд Америкийн эрдэмтэн Герман Фреш нээсэн.

- Энэ аргаар газрын гүнд байгаа хүхрийн ордосоос хоолойгоор дамжуулан 170°C температурт халуун ус, халуун агаарын тусламжтайгаар хүхрийг хайлуулан гарган авдаг. Иийнхүү гарган авсан хүхэр нь 99.5% цэвэршилтийн зэрэгтэй байдаг учраас шууд хэрэглэж болдог.

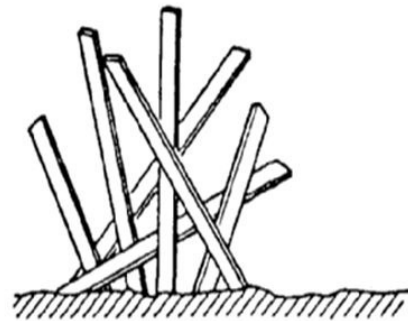
ХҮХЭР - SULFUR

Хүхэр нь 3 янзын дүрс хувиралтай. Тасалгааны температурт нунжгай ба моноклин хүхэр тогтворгүй бөгөөд аяндаа орторомбон хүхэр болж хувирдаг.

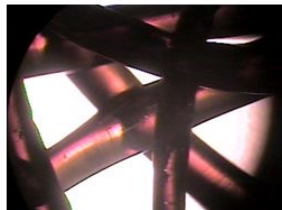
Allotropes of Sulfur

rhombic

amorphous

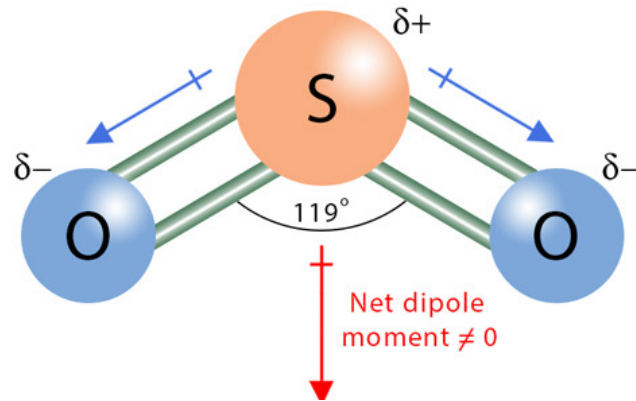

monoclinic

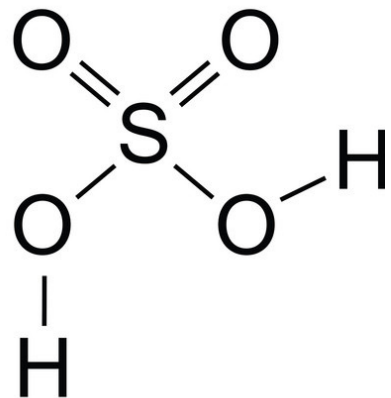
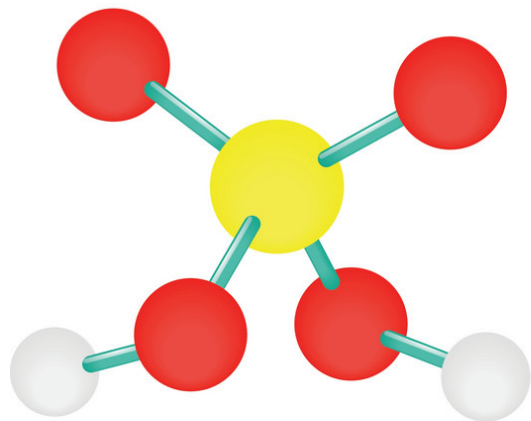
- **Орторомбон** хүхэр шар өнгөтэй, хатуу талст, усанд уусдаггүй,
- **Нунжгай** хүхэр хүрэн өнгөтэй усанд уусдаг
- **Моноклин** хүхэр цайвар шар өнгөтэй зүү хэлбэртэй , усанд уусдаггүй

ХҮХЭР (IV)-ИЙН ОКСИД

- Хурц үнэртэй
- Өнгөгүй
- Хортой
- Хий
- Усанд сайн уусдаг
- Эрүүл мэндэд багтраа, уушгины үрэвсэл, бронхит, амьсгалын замын архаг өвчин үүсгэх, хүрээлэн буй орчинд хүчиллэг бороо үүсгэх сөрөг нөлөөтэй.
- Хүхрийн оксид нь микробын эсрэг үйлчилгээтэй тул исэлдэж муудахаас сэргийлдэг антиоксидант бодис болгон удаан хугацааны туршид нөөшлөгч бодисоор хэрэглэдэг.

ХҮХРИЙН ХҮЧИЛ

sulfuric acid

- Өнгөгүй
- Тосорхог
- 1.83 г·см³ нягттай (96%)
- 230^oC температурт буцалдаг
- Шингэн төлөвт оршино

Хүхрийн хүчлийг тэсрамтгий бодис, батарей, хортон шавьж устгагч эм, будагч бодис, хиймэл торго, мяндас цаас хуванцар үйлдвэрлэх мөн газрын тос цэвэршүүлэх зэрэг химийн үйлдвэрт ашиглана.

ХҮХРИЙН ХҮЧЛИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

Хүхрийн хүчлийг үйлдвэрт гарган авах нитрозын болон контактын арга гэж 2 арга байдаг.

Контактын арга: 3 үе шаттай явагдана.

